gemeente Berkelland

C: *L. Hutten*
T: *0545-250 250*
E: *info@gemeenteberkelland.nl*
Bezoekadres: Marktstraat 1, Borculo

Gemeenteraad gemeente Berkelland

Zaaknummer : 12013
Onderwerp : Jaarverslag 2018-2019 RMC en Leer-/kwalificatieplicht
Bijlage : Jaarverslag LerenWerkt 2018-2019
Verzonden : 02 MAART 2020

Geachte leden van de raad,

Binnen de RMC regio Achterhoek hebben we afgesproken dat we jaarlijks met één verslag rapporteren over de resultaten rond de leer- en kwalificatieplicht en RMC. Het verslag geeft inzicht in de cijfers per gemeente en de resultaten van de totale regio. Het jaarverslag bieden wij u hierbij ter kennisname aan.

RMC staat voor Regionale Meld en Coördinatiefunctie. RMC Achterhoek is één van de 39 RMC regio's in Nederland en heeft de wettelijke taak om jongeren in de regio Achterhoek optimaal te faciliteren in het behalen van een startkwalificatie. RMC Achterhoek werkt namens de gemeenten Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk.

RMC in de regio
Informatie over voortijdig schoolverlaters in de regio
De landelijke cijfers over het RMC lopen altijd één schooljaar achter op de regionale resultaten. In dit geval gaan de landelijke cijfers uit van schooljaar 2017-2018. In schooljaar 2017-2018 had RMC Achterhoek 1,5% voortijdig schoolverlaters (vsv). Dit is onder het landelijk gemiddelde van 1,9%. Het is een lichte stijging van vsv ten opzichte van schooljaar 2016-2017 (1,3% vsv). Deze stijging merken vrijwel alle RMC-regio's. Het ministerie van OCW verklaart dit door de aantrekkende werking van de gunstige arbeidsmarkt (zogenaamde 'groenpluk'), een toename van jongeren met psychische problemen en een toename van jongeren die een verkeerde studiekeuze maken. Ook RMC Achterhoek en de onderwijsinstellingen in onze regio herkennen deze oorzaken. Hoewel er een lichte stijging is in de regio Achterhoek behalen we de streefnormen die door het ministerie gesteld zijn en staan we op de derde plaats van regio's met het kleinste aantal voortijdig schoolverlaters. Hiervoor zetten het RMC, de VO scholen, MBO scholen en ketenpartners zich in.

Het jaarverslag van RMC Achterhoek gaat over schooljaar 2018-2019. Hierin geeft RMC Achterhoek inzicht in de vsv-trajecten van schooljaar 2018-2019 en de resultaten van deze trajecten. De trajectbegeleiding door RMC leidt tot goede resultaten en heeft er in schooljaar 2018-2019 toe geleid dat:

- 38% van de jongeren weer naar school gaat, op korte termijn weer met een opleiding begint of alsnog een startkwalificatie heeft gehaald.
- 30% van de jongeren aan het werk is, al dan niet in combinatie met een interne opleiding.

- 23% van de jongeren re-integreert met een uitkering, hulpverlening ontvangt of een ander traject volgt.

Voor de overige jongeren geldt dat:

- 4% van de jongeren niet meer tot de doelgroep behoort (zijn 23+ of zijn verhuisd).
- 3% van de jongeren helaas niet bereikt wordt of niet gemotiveerd is voor begeleiding.
- 2% onder de categorie overige valt (bijv. een onderzoek GBA/BRP).

Informatie over leer- en kwalificatieplicht in de regio

In het schooljaar 2018-2019 zijn er 1.225 verzuimmeldingen geregistreerd van jongeren onder de 18 jaar in RMC regio Achterhoek. Dit is 4,7% minder dan vorig schooljaar. De afname is met name zichtbaar in het primair onderwijs (18% minder). In het voortgezet onderwijs is er een afname van 7% van de verzuimmeldingen en in het MBO een toename van 5%. De daling in het primair en voortgezet onderwijs is mogelijk te verklaren door een aanscherping in wetgeving waardoor meldingen van ziekteverzuim niet meer geregistreerd mogen worden door leerplicht. Dit onderwerp heeft het afgelopen jaar de nodige aandacht gehad in leerplicht overleggen.
Het aantal leerlingen dat na een interventie door leer- en kwalificatieplicht weer terug naar de eigen of een andere school wordt begeleid, blijft ten opzichte van vorig schooljaar stabiel (88% resp. 89%).

Informatie over leerplicht in de gemeente Berkelland

In de gemeente Berkelland zijn in schooljaar 2018-2019 118 verzuimmeldingen behandeld. Dat zijn er 18 minder dan in het schooljaar ervoor (afname van 13%). Van het totaal aantal meldingen van 118 zijn er 4 afkomstig van het primair onderwijs (3,4%), 66 van het voortgezet onderwijs (55,9%) en 48 (40,7%) van het middelbaar beroepsonderwijs (16- en 17-jarigen). Het aantal meldingen uit het basisonderwijs en voortgezet onderwijs is afgenomen en het aantal meldingen uit het middelbaar beroepsonderwijs is vrijwel gelijk gebleven ten opzichte van voorgaand schooljaar.

Verzuimregistratie en jongeren in beeld

Een (lokale) toe- of afname van het aantal verzuimmeldingen zegt niet altijd iets over een stijging of daling van verzuim, maar hangt vaak samen met de aandacht voor verzuimregistratie. Leerplichtambtenaren en RMC-consulenten wijzen scholen op hun verantwoordelijkheid om verzuim juist en tijdig te registreren. Dit kan leiden tot een (tijdelijke) toename van het aantal meldingen. Een vergelijking van verzuim tussen gemeenten of regio's zegt niet altijd iets over de kwaliteit van begeleiding door leerplicht en RMC, maar kan ook een resultaat zijn van meer aandacht voor een juiste registratie. In lijn met het Actieplan 'Achterhoekse Jongeren in beeld' is het van belang dat alle jongeren in beeld zijn en problemen in een vroeg stadium gesignaleerd worden. Vanuit de wettelijke taak van leerplicht en RMC zijn de jongeren in beeld. Samen met partners binnen het sociaal domein hebben we de taak om dreigende uitval vroegtijdig te signaleren en gezamenlijk tot een passende oplossing te komen.

Vervolg

Het regionaal jaarverslag wordt ter kennisname aangeboden aan alle directeuren, teamleiders en zorgcoördinatoren van de betrokken scholen en wordt geplaatst op www.lerenwerkt.nu.

We vertrouwen erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Berkelland,

de secretaris,	de burgemeester,
M.N.J. Broers.	drs. J.H.A. van Oostrum

Kopie aan:
-Archief

Samen sterk tegen schooluitval

Jaarverslag

LEREN WERKT

Leerplicht + RMC Achterhoek

2018-2019

Inhoud

Inleiding **5**

1. LerenWerkt **6**

1.1 Leerplicht en kwalificatieplicht 6

1.2 Registratie 7

1.3 Samenwerking met ketenpartners 7

1.4 Regionale samenwerking 7

Met vereende krachten **8**

2. Schoolverzuim **9**

2.1 Verzuim melden 9

2.2 Vrijstelling 14

2.3 Methodische Aanpak Schoolverzuim 15

2.4 Resultaten 17

2.5 Ontwikkelingen leerplicht 19

3. Voortijdig schoolverlaten **22**

3.1 Landelijke vsv-cijfers 2017-2018 22

3.2 Regionale vsv-cijfers 2018-2019 23

3.3 Verzuim 18+ 25

3.4 Oud-vsv'ers 25

"Naar school? Ik wil niets liever dan werken!" **26**

3.5 Accountmanagers 28

3.6 Voorlichting 28

3.7 Jongeren in een kwetsbare positie 28

Inleiding

'Samen sterk tegen schooluitval'. Met die missie werken de afdelingen leerplicht van negen gemeenten en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) onder de noemer LerenWerkt samen met scholen en jeugdhulporganisaties aan de bestrijding van schoolverzuim en schooluitval in de regio Achterhoek. Doel is dat alle jongeren een diploma op startkwalificatieniveau behalen.

Bij LerenWerkt is de schoolloopbaan van de jongere leidend. We willen dat alle jongeren het maximale uit hun schoolloopbaan halen. Met een startkwalificatie op zak hebben ze betere baankansen. LerenWerkt gaat uit van leerrecht boven leerplicht. Gemeenten en RMC houden samen toezicht op de naleving van de leerplichtwet en ondersteunen jongeren en ouders* om oplossingen te vinden voor problemen die de schoolgang belemmeren. Zo wordt voor iedere leerling een passende oplossing gezocht om verzuim te stoppen, uitval te voorkomen en de kans op een startkwalificatie te vergroten.

Dit jaarverslag geeft een overzicht van de inspanningen en resultaten van LerenWerkt in de RMC-regio Achterhoek in het jaar 2018-2019. De RMC-regio bestaat uit de volgende gemeenten: Aalten, Berkelland, Bronckhorst, Doesburg, Doetinchem, Montferland, Oost Gelre, Oude IJsselstreek en Winterswijk. Doetinchem is de contactgemeente voor de RMC-functie.

* Overal waar 'ouders' staat kan ook 'ouder(s)/verzorger(s)' worden gelezen.

1. LerenWerkt

LerenWerkt zet zich in voor verzuimende jongeren[1], jongeren die op school dreigen uit te vallen en jongeren die voortijdig gestopt zijn met school. Doel is dat alle jongeren een diploma op startkwalificatieniveau behalen. Een startkwalificatie is een diploma havo, vwo of mbo (niveau 2 of hoger). Verlaten jongeren het onderwijs zonder startkwalificatie, dan probeert LerenWerkt ze terug te leiden naar het onderwijs, al dan niet in combinatie met werk.

1.1 Leerplicht en kwalificatieplicht

Leerlingen van 5 tot 16 jaar zijn leerplichtig. Jongeren tussen de 16 en 18 jaar die nog geen startkwalificatie hebben behaald zijn kwalificatieplichtig. De leerplichtambtenaren van de gemeenten begeleiden leerlingen die verzuimen in het (speciaal) basisonderwijs en het voortgezet (speciaal) onderwijs. De leerplichtambtenaren van RMC begeleiden jongeren die verzuimen in het middelbaar beroepsonderwijs (mbo). Daarnaast begeleidt RMC alle voortijdig schoolverlaters (hierna: vsv'ers) van 18 tot 23 jaar met het doel dat zij teruggaan naar school om een startkwalificatie te behalen. Gezien deze verantwoordelijkheden van gemeenten en RMC is een goede samenwerking, ook met het onderwijs, van essentieel belang.

Tabel 1 Aantal kinderen/jongeren RMC regio Achterhoek (peildatum 1 augustus 2018)

	4-jarigen	5 tot 16-jarigen	16 tot 18-jarigen	18 tot 23-jarigen	totaal
Aalten	245	3.465	691	1.468	5.869
Berkelland	344	5.363	1.168	2.306	9.181
Bronckhorst	252	4.295	1.010	2.039	7.596
Doesburg	81	1.227	299	646	2.253
Doetinchem	544	6.911	1.479	3.221	12.155
Montferland	290	3.960	959	2.068	7.277
Oost Gelre	290	3.700	941	1.650	6.581
Oude IJsselstreek	349	4.686	1.137	2.185	8.357
Winterswijk	247	3.539	756	1.637	6.179
TOTAAL	**2.642**	**37.146**	**8.440**	**17.220**	**65.448**

De Achterhoek is een krimpregio, wat terug te zien is in de aantallen kinderen en jongeren in de doelgroep van LerenWerkt. De krimp is met name zichtbaar in de leeftijdsgroep van 5 tot 16-jarigen. In de leeftijdsgroep 18 tot 23-jarigen zien we nu nog een lichte stijging, maar ook hier is de komende jaren een krimp te verwachten. Met een dalend aantal kinderen en jongeren kunnen we de komende jaren mogelijk ook een daling van het aantal verzuimmeldingen en voortijdig schooluitvallers verwachten.

1. In dit verslag wordt gesproken over jongeren (16 tot 23-jarigen), leerlingen (in relatie tot de school/onderwijsinstelling) en kinderen (5 tot 16-jarigen). Voor alle duidelijkheid: met leerlingen worden ook studenten van het mbo bedoeld.

Grafiek 1 Ontwikkeling totaal aantal jongeren in de RMC-regio Achterhoek over drie schooljaren

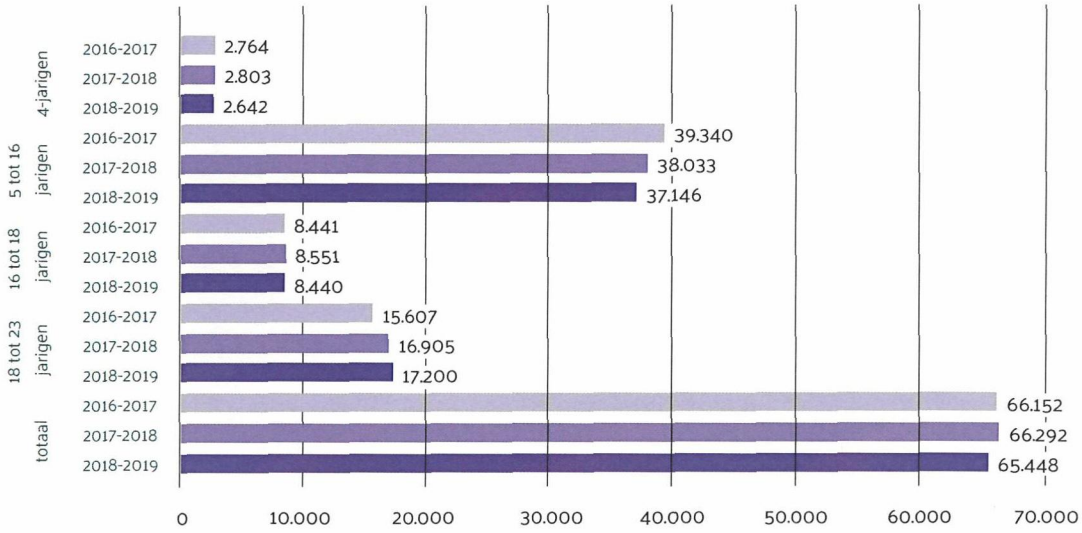

1.2 Registratie

Eerste opdracht is om verzuim en schooluitval goed te registreren. Alleen dan is immers duidelijk waar interventies nodig zijn. De meldingen worden gedaan door scholen bij het verzuimloket van de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO), die deze gegevens vervolgens doorgeeft aan LerenWerkt. Een tijdige en volledige melding van verzuim en voortijdig schoolverlaten is van groot belang, want hoe langer een leerling afwezig is, hoe moeilijker het is om weer naar school te gaan. In een regionaal verzuimprotocol zijn afspraken over het melden van verzuim tussen het onderwijs en LerenWerkt vastgelegd.

1.3 Samenwerking met ketenpartners

Bij elke melding van verzuim en voortijdig schoolverlaten onderneemt LerenWerkt actie die ertoe moet leiden dat de jongere teruggaat naar school. Schoolverzuim ontstaat meestal vanuit achterliggende problematiek, zoals bijvoorbeeld een gebrek aan motivatie of sociale/gezinsproblemen.

Als het niet haalbaar is om de jongere (op dat moment) terug te leiden naar het onderwijs, helpen de leerplichtambtenaren of RMC-consulenten de jongere bij het zoeken naar werk of een ander passend traject. LerenWerkt werkt samen met organisaties als het Leerwerkloket, het WerkgeversServicepunt, het Loopbaanplein, sociale (wijk)teams, de Sociale Dienst of UWV. Elke jongere krijgt trajectbegeleiding op maat.

1.4 Regionale samenwerking

In de Achterhoek vindt zes keer per jaar een regionaal leerplichtambtenarenoverleg plaats. Tijdens dit overleg wordt de aanpak van schoolverzuim onderling afgestemd en wordt er casuïstiek besproken. Daarnaast komen hier landelijke en lokale ontwikkelingen aan bod en worden er regelmatig sprekers uitgenodigd die deskundig zijn op het gebied van onderwijs, zorg en handhaving.

Met vereende krachten

Janny Wijnbergen, leerplichtambtenaar bij de gemeente Bronckhorst over de casus van Wesley (15 jaar)*

Als Wesley in 2016 begint aan het vmbo, lijkt zijn schoolloopbaan op rolletjes te lopen. Maar na de scheiding van zijn ouders en het vertrek van zijn vader is ineens alles anders. Wesley zakt in het tweede jaar af van kader naar basis, blijft zitten en begint steeds vaker te verzuimen. De school meldt het verzuim bij leerplicht en laat weten dat de jongen tot diep in de nacht gamet en dat hij erg worstelt met de scheiding. Dus is er waarschijnlijk hulp voor hem nodig. De leerplichtambtenaar vraagt dan ook aan haar collega van het sociaal team om aan te sluiten bij het eerste gesprek met Wesley en zijn moeder. Dat gesprek verloopt goed, maar Wesley geeft aan verder geen hulp te willen. Wel gaat hij daarna weer braaf naar school. Zaak gesloten?

Niets blijkt minder waar. In januari komt er een alarmerende melding van Veilig Thuis over het gezin van Wesley. Zelfs de politie is erbij gehaald. Want bij afwezigheid van de vader blijkt Wesley's autistische broer de overgebleven huisgenoten – moeder, Wesley en een jonger zusje – in zijn greep te hebben genomen. Die broer is een stuk ouder dan Wesley, voelt zich de baas in huis en laat dat met veel verbale agressie weten. Voor de lieve vrede gaat moeder er niet tegenin. Wesley is ongelukkig en laat dit zien door verzuim.

Weer gaan de leerplichtambtenaar en haar collega van het sociaal team samen op huisbezoek. Op dringend advies van leerplicht accepteren moeder en Wesley nu wel vrijwillige hulpverlening – ze willen niet dat een rechter ze na een proces-verbaal tot hulp verplicht. In goed overleg wordt tot intensieve gezinstherapie besloten. Daarbij wordt ook de vader betrokken die zich tot dan toe volledig afzijdig had gehouden. Iedereen in het gezin praat nu weer met elkaar; de broer gaat zelfstandig wonen. Na drie maanden kan de hulp worden stopgezet. Het is veilig in huis en Wesley gaat naar school: hij kan in september starten in het derde jaar. Zaak gesloten, en nu hopelijk definitief.

* De naam Wesley is om privacyredenen gefingeerd. De jongen op de foto komt niet voor in dit verhaal.

2. Schoolverzuim

Schoolverzuim is vaak een voorbode van schooluitval. Daarom is een goede regionale verzuimaanpak met eenduidige afspraken tussen scholen en gemeenten noodzakelijk om schooluitval te bestrijden en te voorkomen. RMC Achterhoek, de afdelingen Leerplicht van de gemeenten en de scholen in onze regio hebben hierover afspraken gemaakt.

2.1 Verzuim melden

De school is de eerstverantwoordelijke bij de aanpak van schoolverzuim. De school is verplicht om in- en uitschrijvingen van leerlingen te melden bij DUO en om een goede verzuimregistratie bij te houden. Is een leerling meer dan 16 uur per vier weken afwezig, dan moet de school dat via het verzuimloket van DUO melden, waarna deze melding automatisch bij de gemeente (po en vo) of bij RMC (mbo) terechtkomt.

In tabel 2 staat het aantal verzuimmeldingen in het schooljaar 2018-2019 in po, vo en mbo. Er wordt onderscheid gemaakt tussen absoluut en relatief verzuim.

- Van **absoluut verzuim** is sprake als een leer- of kwalificatieplichtige jongere niet bij een school/ onderwijsinstelling staat ingeschreven.
- Van **relatief verzuim** is sprake als een bij een school ingeschreven leer- of kwalificatieplichtige leerling ongeoorloofd afwezig is.

Relatief verzuim is weer onder te verdelen in:

- **Wettelijk verzuim** waarbij de leerling gedurende 16 uur in een periode van vier weken les- en of praktijktijd afwezig is en de reden hiervan onbekend is.
- **Langdurig relatief verzuim** waarbij de leerling zonder geldige reden meer dan vier weken verzuimt. Het gaat dus niet om leerlingen die een vrijstelling van de inschrijvingsplicht (artikel 5, 5a of 15 Lpw) hebben of vrijgesteld zijn van geregeld schoolbezoek (artikel 11 Lpw).
- **Overig verzuim**, voorheen ook wel bekend als signaal- of beginnend verzuim. Er is sprake van ongeoorloofd verzuim als een leerling te laat komt of spijbelgedrag laat zien, waarbij de leerling enkele uren of dagen met onbekende reden afwezig is en de wettelijke termijn van 16 uur in vier weken nog niet is bereikt. Ook verzuim dat samenhangt met achterliggende problemen valt onder deze categorie.
- **Luxe verzuim** waarbij de leerling zonder toestemming van de schoolleiding buiten de schoolvakanties op vakantie gaat.

Gemeente Aalten

"De samenwerking met het samenwerkingsverband is goed, maar kan altijd beter. Zeker bij complexe casuïstiek waarbij een advies voor passend onderwijs niet altijd strookt met de praktijk, namelijk de zorg of de dagbesteding die al loopt."

Tabel 2 Verzuimmeldingen

Po 2018-2019

	absoluut verzuim		relatief verzuim					informatie-verzoek
	totaal	waarvan weer inge-schreven	wettelijk verzuim	waarvan herhaald (recidive)	langdurig relatief verzuim (> 4 weken)	overig verzuim	luxe verzuim	
Aalten			9	1			1	2
Berkelland			4					11
Bronckhorst			2				3	
Doesburg			3	1	2	3		8
Doetinchem	4	1	14	2	2	4	3	5
Montferland			11				3	
Oost Gelre			1			3		13
Oude IJsselstreek						7		3
Winterswijk	2		5	2		3	18	9
TOTAAL	**6**	**1**	**49**	**6**	**4**	**20**	**28**	**51**

Vo 2018-2019

	absoluut verzuim		relatief verzuim					informatie-verzoek
	totaal	waarvan weer inge-schreven	wettelijk verzuim	waarvan herhaald (recidive)	langdurig relatief verzuim (> 4 weken)	overig verzuim	luxe verzuim	
Aalten	1		57	5		5		15
Berkelland	1		31	5	4	34	6	32
Bronckhorst			55	18	2			
Doesburg			9	1	8	25	4	19
Doetinchem	9	3	122	18	9	26	4	12
Montferland			101	18	2		1	
Oost Gelre			17	10		60	1	19
Oude IJsselstreek			16	1		55	7	18
Winterswijk	1	1	11	9	6	45	3	11
TOTAAL	**12**	**4**	**419**	**85**	**31**	**250**	**26**	**126**

Mbo 2018-2019

	absoluut verzuim					relatief verzuim		infor-matie-verzoek
	totaal	waarvan weer inge-schreven	wettelijk verzuim	waarvan herhaald (recidive)	langdurig relatief verzuim (> 4 weken)	overig verzuim	luxe verzuim	
Aalten			24	4		3		3
Berkelland	1		34	14	3	13		3
Bronckhorst	1		28	6		1		3
Doesburg	1	1	17	2	1	3		9
Doetinchem	3		79	18	4	8	1	5
Montferland			40	4		7		5
Oost Gelre			29	8	1	4		18
Oude IJsselstreek			29	6		4		8
Winterswijk	2	1	31	6	2	6		1
TOTAAL	**8**	**2**	**311**	**68**	**11**	**49**	**1**	**55**

Toelichting tabel 2
Alle aantallen in tabel 2 betreffen individuele jongeren, niet het aantal meldingen.

Absoluut verzuim
In de kolom 'Absoluut verzuim' is aangegeven hoeveel jongeren geen inschrijving hebben. Een aantal van deze jongeren zijn langer dan vier weken aaneengesloten afwezig geweest, maar na interventie van de leerplichtambtenaar toch weer bij een school ingeschreven. Een aantal van deze jongeren is echter langer dan drie maanden niet ingeschreven geweest bij school. Bij hen is gebleken dat ze niet 'schoolbaar' zijn en is in samenwerking met onder andere de hulpverlening een maatwerktraject uitgezet. Sommigen zijn richting dagbesteding en/of een hulpverleningstraject gegaan en anderen zijn gaan werken.

Relatief verzuim
Er zijn jongeren die gedurende het schooljaar herhaaldelijk meer dan 16 uur in vier weken verzuimen. In tabel 2 is dit terug te lezen in de kolom 'Waarvan herhaald'. Een eerdere verzuimmelding was afgesloten, omdat het verzuim was gestopt.

'Langdurig relatief verzuim' betreft jongeren die langer dan vier weken aaneengesloten verzuimen. De groep waar we het in deze kolom over hebben, zijn de jongeren waarbij leerplicht betrokken is en waar in samenwerking met de scholen, gemeenten en hulpverlening, gezocht wordt naar een passende oplossing. Vaak is dat iets anders dan naar school gaan: dagbesteding, werken of overdracht naar de RMC-consulent.

Informatieverzoek
In de kolom 'Informatieverzoek' zijn het aantal overige contactmomenten met scholen, ouders, jongere en/of andere partijen opgenomen. Denk hierbij aan een vraag over bijvoorbeeld (vakantie) verlof of informatie over een opleiding/school of bemiddeling tussen ouders/jongere en school.

Gemeente Montferland

"De samenwerking met het sociale team Montferland bestaat er vooral uit dat we elkaar tijdig informeren over casuïstiek, zodat ieder vanuit zijn eigen rol kan opereren. Dat kan er ook toe leiden dat we elkaar strategisch inzetten. Met het samenwerkingsverband participeren we soms in de afstemming rond toelaatbaarheidsverklaringen, leerarrangementen en ontheffingen."

Grafiek 2 Aantal meldingen wettelijk verzuim en absoluut verzuim over 3 schooljaren

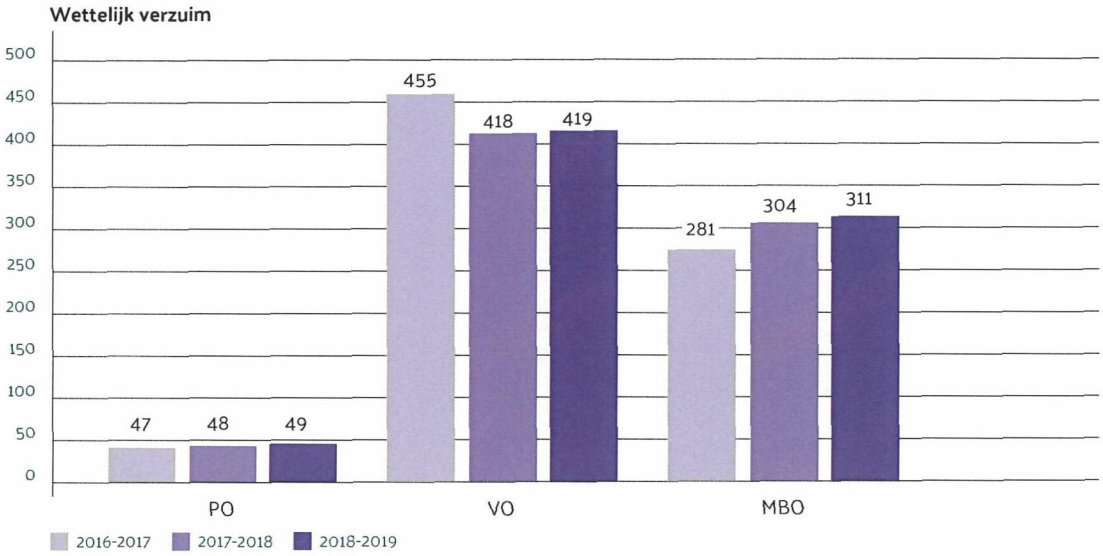

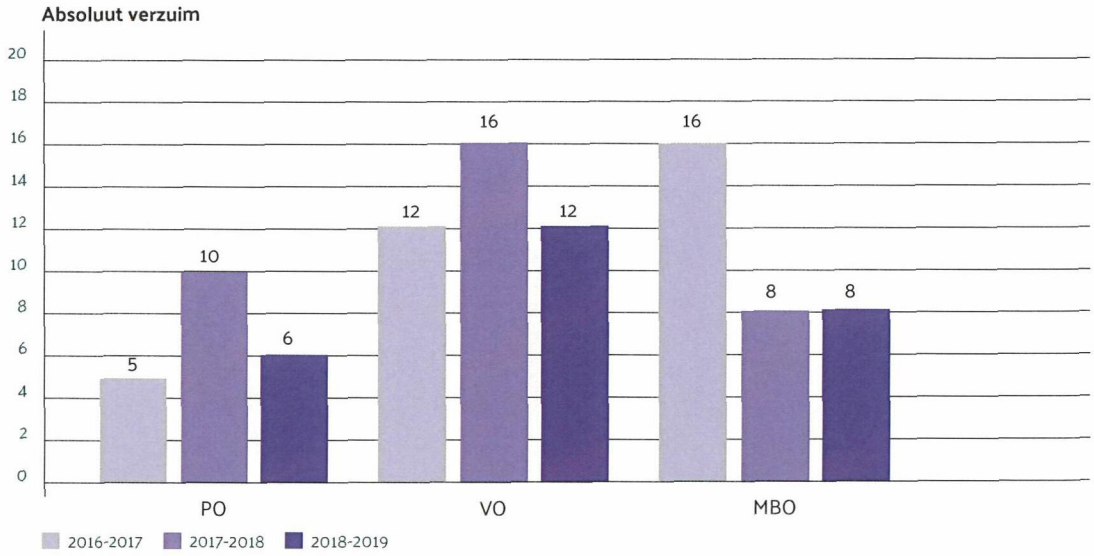

Toelichting grafiek 2

Wettelijk verzuim

Als we naar de hele regio kijken, zien we een lichte stijging van het aantal meldingen van wettelijk verzuim binnen het mbo. Dit komt waarschijnlijk doordat de leerplichtambtenaren mbo er bij de ROC's op aandringen om het verzuim tijdig en via het verzuimloket van DUO te melden. In het po en vo is het regionale beeld minder eenduidig en is het van belang om naar de betrokken gemeente te kijken.

In de gemeenten Doesburg, Montferland en Oost Gelre wordt preventief gewerkt door gebruik te maken van spreekuren op de vo-scholen. Bronckhorst bespreekt één keer in de acht weken het aantal verzuimmeldingen met de vo-school. Berkelland werkt preventief door een contactpersoon vanuit het wijkteam te koppelen aan de verschillende scholen. Doetinchem en Winterswijk werken vooral preventief door middel van vroegtijdig meldingen op te pakken die nog niet aan de wettelijke norm van 16 uur in vier weken zitten (=overig verzuim). Hier zien we dan ook duidelijk een stijging in het aantal meldingen overig verzuim en een daling in het aantal wettelijk verzuim. Aalten en Oude IJsselstreek zijn het preventief werken aan het door ontwikkelen. Daarnaast zijn er scholen die, met de inzet van een verzuimcoördinator, het verzuim eerder in beeld hebben en hierop anticiperen. Leerplicht is zelf ook actief richting de scholen om tijdig en juiste te melden.

Gemeente Berkelland

"We proberen zo preventief mogelijk te werken. Aan elke school is een contactpersoon van het sociaal wijkteam Voormekaar verbonden. Zo komen probleemgevallen op school al vroegtijdig in beeld en kan, als dat nodig blijkt te zijn, de hulpverlening snel opgestart worden. In sommige gevallen al in de fase dat er zelfs nog geen sprake is van schoolverzuim."

Absoluut verzuim

In deze grafiek zien wij bij alle onderwijssoorten een daling. Mogelijke reden voor deze daling is de invloed van passend onderwijs en/of een betere afstemming met jeugdteams/sociale teams, waardoor er geen jongeren onnodig lang wachten op een passende plek.

Gemeente Doesburg

"De gemeente Doesburg werkt preventief. Met de twee scholen waar de meeste leerlingen van het voortgezet onderwijs zijn ingeschreven, zijn afspraken gemaakt om preventieve spreekuren te houden. Ook is er een Jeugdteam dat alle (aan) vragen voor de Jeugdwet behandelt. De leerplichtambtenaar maakt deel uit van dat team. Dit betekent dat er een goede afstemming met hulpverlening is, wanneer er sprake is van schoolverzuim."

2.2 Vrijstelling

Op grond van de leerplichtwet kunnen leerlingen worden vrijgesteld van leerplicht. In tabel 3 staat het aantal afgegeven vrijstellingen voor het schooljaar 2018-2019 vermeld. Dit zijn vrijstellingen verleend op grond van een van de volgende redenen:

- **Artikel 5, onder a** de jongere kan niet op school worden toegelaten vanwege lichamelijke/psychische gronden.
- **Artikel 5, onder b** de ouders hebben bedenkingen tegen de richting van het onderwijs op alle binnen redelijke afstand van de woning gelegen scholen.
- **Artikel 5, onder c** de jongere is ingeschreven bij een school buiten Nederland en bezoekt deze school regelmatig.
- **Artikel 15** een kwalificatieplichtige jongere ontvangt op andere wijze voldoende onderwijs, bijvoorbeeld in een interne bedrijfsopleiding.

Tabel 3 Vrijstellingen 2018-2019

	artikel 5, onder a	artikel 5, onder b	artikel 5, onder c	artikel 15	TOTAAL
Aalten	2	7	3	1	**13**
Berkelland	4	5			**9**
Bronckhorst	14	5	1		**20**
Doesburg	3		2		**5**
Doetinchem	32	2	1	5	**40**
Montferland	5	2		5	**12**
Oost Gelre	4	5	1		**10**
Oude IJsselstreek	4	2	2	4	**12**
Winterswijk	2	11		5	**18**
TOTAAL	**70**	**39**	**10**	**20**	**139**

Landelijk is er bijzondere aandacht voor vrijstellingen als bedoeld in artikel 5, onder a[2]. Met de invoering van passend onderwijs is er landelijk een daling te zien van het aantal afgegeven vrijstellingen vanwege lichamelijke en/of psychische gronden. In onze regio is echter een lichte stijging te zien. Dit blijft een punt van aandacht voor alle gemeenten. Er is hiervoor al een goede samenwerking met de samenwerkingsverbanden passend onderwijs en/of de jeugdconsulenten van de diverse gemeenten. Zij onderzoeken of er nog een vorm van onderwijs mogelijk is. Is dat het geval, dan wordt er geen vrijstelling afgegeven.

Gemeente Doetinchem

"In vrijwel alle gevallen is het samenwerkingsverband (SWV) betrokken bij de vrijstelling artikel 5 onder a. Het SWV kijkt mee naar mogelijkheden voor onderwijs van de leerling. Dit geldt zowel voor het basis- als voortgezet onderwijs.

2. https://www.rijksoverheid.nl/documenten/kamerstukken/2019/02/15/kamerbrief-stand-van-zaken-thuiszitters

2.3 Methodische Aanpak Schoolverzuim

De leerplichtambtenaren werken sinds maart 2018 op basis van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Deze methode is landelijk geïmplementeerd en beschrijft in een stappenplan vier routes bij meldingen van ongeoorloofd schoolverzuim, met als doel het verzuim te stoppen. De aanpak is 'licht waar mogelijk' en 'zwaar waar nodig'.

Afhankelijk van de achterliggende oorzaken en het type verzuim kunnen verschillende routes worden gevolgd. Als de situatie erom vraagt, is een combinatie van routes mogelijk. Doel is altijd: de leerling volgt zo snel mogelijk weer onderwijs.

2.3.1 Route Vrijwillige (jeugd)hulp

Vrijwillige (jeugd)hulp wordt ingezet als de ouders/leerlingen bereid en in staat zijn om (jeugd)hulp te aanvaarden. Er zal dan sprake zijn van emotionele, lichamelijke, leer- en/of gedragsproblemen bij de leerlingen en/of van opvoedingsproblemen bij de ouders. De leerplichtambtenaar verwijst ouders naar vrijwillige hulpverlening, bijvoorbeeld via het wijkteam.

2.3.2 Route Halt-straf schoolverzuim

Deze route is bedoeld voor leerlingen met beginnend verzuim[3]. De leerling heeft meerdere keren verzuimd, maar er is nog geen sprake van langdurig structureel verzuim. Een medewerker van Halt voert gesprekken met de leerling en zijn/haar ouders over hoe verder schoolverzuim voorkomen kan worden. Daarnaast moet de leerling aan de slag met onder andere leeropdrachten. De Halt-straf kan ook ingezet worden wanneer er al vrijwillige hulpverlening loopt. Halt zal dan met de betrokken hulpverlening afstemming zoeken over het (voorkomen van verder) schoolverzuim.

Tabel 4 Aantal Halt-verwijzingen en processen-verbaal 2018-2019

	halt	proces-verbaal	
		luxe verzuim	wettelijk verzuim
Aalten			
Berkelland	2	4	
Bronckhorst		1	3
Doesburg		2	
Doetinchem	8	5	5
Montferland	7	2	2
Oost Gelre	6		1
Oude IJsselstreek	4		3
Winterswijk	1	5	1
TOTAAL	**28**	**19**	**15**

3. Met beginnend verzuim wordt bedoeld: minimaal verzuim van 9 uur of 12 keer te laat; maximaal verzuim van 60 uur of 60 keer te laat; de jongere mag nog niet eerder voor een leerplichtovertreding naar Halt zijn verwezen.

2.3.3 Route Dwang in een civiel kader

De leerplichtambtenaar kan samen met betrokken ketenpartners - zoals Sociale Wijkteams, Veilig Thuis, Jeugdbeschermingstafel en Raad voor de Kinderbescherming - besluiten de route 'Dwang in een civiel kader' te volgen, wat kan leiden tot verplichte hulp. Deze route komt in beeld als vrijwillige (jeugd)hulp niet effectief is, er sprake is van ernstig aanhoudend schoolverzuim en er voldaan is aan de volgende indicaties:

- geen bereidheid om hulp te aanvaarden en;
- de aanwezigheid van ernstige emotionele, lichamelijke en/of gedragsproblemen bij de jeugdige en/of;
- de aanwezigheid van ernstige opvoedingsproblemen bij ouders en/of;
- signalen van huiselijk geweld/kindermishandeling.

2.3.4 Route Dwang in een strafrechtelijk kader

Er is bij deze route sprake van aanhoudend verzuim dat de jongere en/of ouders kan worden verweten. Ook hebben eerdere waarschuwingen of afspraken niet geholpen om het verzuim te stoppen en is sprake van emotionele, lichamelijke en/of gedragsproblemen bij de jongere en/of van opvoedingsproblemen bij de ouders.

De leerplichtambtenaar maakt een proces verbaal op. Dit gebeurt pas na een officiële waarschuwing als de leerplichtambtenaar samen met de ouders en de jongere niet tot een oplossing van het verzuim komt. De Raad voor de Kinderbescherming doet onderzoek en geeft een (straf)advies aan het Openbaar Ministerie (OM) en/of de Rechtbank. De uitkomst kan een waarschuwing met proeftijd zijn of een zitting bij het OM of de rechtbank. Dit laatste leidt meestal tot verplichte hulp voor de jongere (jeugdreclassering).

Gemeente Oost Gelre

"In Oost Gelre heeft leerplicht met SG Marianum het 'Preventief verzuimspreekuur' ingezet. Leerlingen die verzuimen worden, nog voordat de bovenwettelijke meldingsplicht voor de scholen in zicht komt, al gezien door de leerplichtambtenaar. Diens verzuimspreekuur is een preventief gesprek om schoolverzuim en te laat komen vroegtijdig te stoppen. De leerplichtambtenaar maakt in dat gesprek afspraken om verder verzuim te voorkomen."

De leerplichtambtenaren werken voor wat betreft het overig en wettelijk verzuim volgens de MAS. Dit vraagt om een intensievere samenwerking met sociale teams/jeugdconsulenten binnen de gemeenten. De meldingen blijven langer binnen het vrijwillige circuit, wat betekent dat er minder vaak proces-verbaal wordt opgemaakt .Het aantal processen-verbaal wettelijk verzuim is sterk gedaald ten opzichte van vorig jaar. Voor luxe verzuim geldt een lik-op-stukbeleid. Wanneer sprake is van luxe verzuim maakt de leerplichtambtenaar direct proces-verbaal op. Er is sprake van een lichte stijging van het aantal processen-verbaal luxe verzuim ten opzichte van vorig jaar.

Gemeente Bronckhorst
"Binnen onze gemeente is een nauwe samenwerking tussen alle sociaal consulenten van de verschillende (jeugd-, wijk- en sociale) teams en de leerplichtambtenaren. Als een situatie daar om vraagt, worden gesprekken gevoerd met beide disciplines. Alle kennis en ervaring is direct beschikbaar. Er wordt dan meteen een plan opgesteld om de problemen snel op te lossen, zodat het kind om wie het gaat snel weer naar school kan of dat er passende hulp ingezet kan worden."

2.4 Resultaten

Een van de doelen van leerplicht, naast preventie, is om zoveel mogelijk verzuimende jongeren weer terug te leiden naar school. In onderstaande diagrammen en tabellen worden de resultaten van de inspanningen van leerplicht naar aanleiding van verzuimmeldingen weergegeven. Dit betreft alle verzuimmeldingen, van zowel absoluut als relatief verzuim.

Het grootste deel (88%) van de jongeren die het betreft, is weer terug naar school. De jongeren waarbij het resultaat anders is, zijn meestal gestart in een vervangend schooltraject (2,5%) of in de hulpverlening (4%). Niet voor alle jongeren is teruggaan naar school immers een mogelijkheid: er kan sprake zijn van te grote (psychosociale) problemen. In die gevallen is een volledig hulpverleningstraject passender. In de onderstaande taartdiagrammen zijn de resultaten per onderwijssoort weergegeven.

Diagram 4a Resultaten po

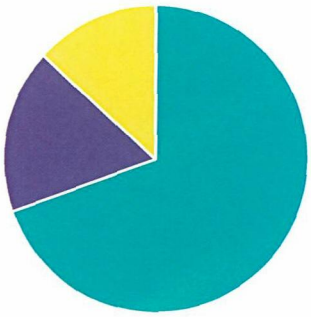

Diagram 4b Resultaten vo

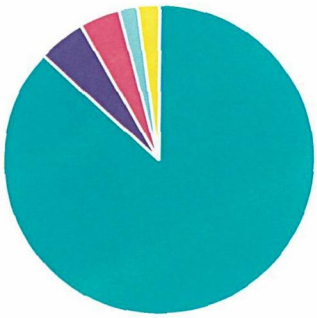

Diagram 4c Resultaten mbo

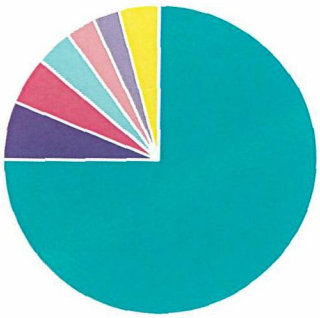

- Terug naar school
- Naar andere school
- Hulpverleningstraject
- Vsv-project
- Overdracht naar RMC 18+
- Werken
- Overige

Tabel 5 Resultaten verzuimmeldingen 2018-2019 (absolute aantallen)

Po	terug naar school van inschrijving	naar andere school	hulpverleningstraject	Vsv-project	werken	overdracht naar RMC 18+	overige	TOTAAL
Aalten	8			n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1	9
Berkelland	3	1		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		4
Bronckhorst	1	1		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		2
Doesburg	3	2		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1	6
Doetinchem	13	4		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	5	22
Montferland	10	1		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		11
Oost Gelre	3			n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1	4
Oude IJsselstreek	6	1		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.		7
Winterswijk	5	3		n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	2	10
TOTAAL PO	**52**	**13**	**0**	**n.v.t.**	**n.v.t.**	**n.v.t.**	**10**	**75**
Vo								
Aalten	55		6				2	63
Berkelland	66							66
Bronckhorst	40	9	2	1			3	55
Doesburg	24	5	3				2	34
Doetinchem	133	5		12		2	5	157
Montferland	93	3	5					101
Oost Gelre	69	3	3				2	77
Oude IJsselstreek	61	2	5	1	1		1	71
Winterswijk	47	5	4				1	57
TOTAAL VO	**588**	**32**	**28**	**14**	**1**	**2**	**16**	**681**
Mbo								
Aalten	24		2				1	27
Berkelland	42			3	1		2	48
Bronckhorst	27	1			2			30
Doesburg	15	2	1			3		21
Doetinchem	59	8	9	2	6	3	3	90
Montferland	35	4	1	3	2	2		47
Oost Gelre	24	3		2		1	3	33
Oude IJsselstreek	26	2	3	2				33
Winterswijk	31	2	1	2	1	1	1	39
TOTAAL MBO	**283**	**22**	**17**	**14**	**12**	**10**	**10**	**368**

2.5 Ontwikkelingen leerplicht

2.5.1 Verzuimprotocol

In 2015 heeft een evaluatie plaatsgevonden van het verzuimprotocol van 2013. Omdat er nu sprake is van de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) in plaats van de Strafrechtelijke Aanpak Schoolverzuim (SAS) en we bovendien te maken hebben met de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), moet het verzuimprotocol opnieuw worden aangepast. Hierbij zijn de samenwerkingsverbanden po en vo en LerenWerkt betrokken. Het nieuwe verzuimprotocol zal het schooljaar 2019/2020 in werking treden.

Gemeente Winterswijk

"We werken preventief, bijvoorbeeld doordat verzuim beneden de wettelijke norm (16 uur/4 weken) gemeld kan worden. Dit is regionaal geregeld in het verzuimprotocol. Scholen proberen verzuim ook daadwerkelijk vroeg te melden. Ook de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS) werkt preventief: tijdige inzet van (vrijwillige) hulpverlening kan in bepaalde situaties verder verzuim of andere problematiek voorkomen."

2.5.2 Aandacht voor ziekteverzuim

Bij afwezigheid van een leerling gaat de school na of er een reden voor die absentie bekend is. Gaat het om ziekte of schorsing, dan is er sprake van geoorloofd schoolverzuim. Scholen mogen geoorloofd verzuim niet melden bij het verzuimloket van DUO.

Bij de aanpak van ziekteverzuim is dus in eerste instantie een rol weggelegd voor de school en de jeugdarts. De school gaat in gesprek met leerling/ouders over de manier waarop aan het ziekteverzuim een eind kan worden gemaakt.

Daarna komt de jeugdarts in beeld. Als leerling/ouders niet willen meewerken aan het inwinnen van advies bij de jeugdarts, het advies van de jeugdarts niet willen opvolgen of als een advies van de jeugdarts niet leidt tot stoppen van het ziekteverzuim, dan kan de school de jongere en zijn ouders opdracht geven duidelijkheid te verschaffen in de oorzaken van het ziekteverzuim. Weigert een jongere of zijn ouders de medewerking en houdt het verzuim aan, dan doet de school een melding van ongeoorloofd verzuim bij het verzuimloket van DUO.

Gemeente Oude IJsselstreek

"Dit schooljaar hebben we een verkenning gemaakt om de werkwijze van leerplicht van curatieve naar preventieve inzet te bewegen. Daar waar het nodig is, doen we interventies zo effectief mogelijk, in de beginfase. Daarbij kunnen we gebruikmaken van een verzuimspreekuur, de schoolarts, de GGD, schoolmaatschappelijk werk, het zorgteam of de intern begeleider. Op die manier hopen we omvangrijke vervolginterventies tot een minimum te beperken. Het schooljaar 2019-2020 starten we met de pilot 'Preventieve leerplicht'."

2.5.3 Ontwikkeling van leerplicht naar leerrecht

Op donderdag 21 maart 2019 (de Dag van de Leerplicht) stond het recht op onderwijs en ontwikkeling van alle kinderen in Nederland centraal. Waar voorheen het handhaven van de wet het uitgangspunt was, wordt nu de ontwikkeling van de jongere centraal gezet. We proberen de jongeren hun leerrecht te laten benutten en dit vraagt om samenwerking tussen gemeente, ouders, onderwijs en zorg. Met elkaar kijken we naar wat de jongere nodig heeft om het recht op ontwikkeling te verzilveren om zo te komen tot passende oplossingen (maatwerk). Het onderwijsveld ervaart vaak te veel knelpunten om dit maatwerk te kunnen bieden. Met passend onderwijs en de zorgplicht worden deze knelpunten niet opgelost. Er is meer nodig. Om maatwerk mogelijk te maken dient een omslag gemaakt te worden in het denken over onderwijs. Een omslag van denken in termen van leerplicht naar leerrecht.

2.5.4 Nieuwe regeling VAVO

Sinds 1 augustus 2019 kunnen jongeren die niet meer staan ingeschreven bij een vo-school en tussen 1 augustus en 31 juli van het aanstaande schooljaar 18 jaar worden, zich aanmelden bij het VAVO. Dit geldt ook voor jongeren die een mbo-opleiding zijn gestart, maar hierin een verkeerde keuze hebben gemaakt en de overstap willen maken naar bijvoorbeeld de havo.

Voorheen moesten deze studenten nog een convenant aangaan met hun oude vo-school, maar nu is een schriftelijke toestemmingsverklaring van de leerplichtambtenaar voldoende. Daarbij moet wel duidelijk zijn wat de plannen van de betreffende jongere zijn en dat met de aanmelding voor het VAVO voortijdig schoolverlaten wordt voorkomen.

3. Voortijdig schoolverlaten

LerenWerkt zet zich in om schooluitval te voorkomen. Een van de manieren om de resultaten hiervan te beoordelen, is het tellen van het aantal voortijdig schoolverlaters (vsv'ers). Er zijn twee belangrijke verschillen tussen de landelijke cijfers voortijdig schoolverlaten en de regionale cijfers die betrekking hebben op de inspanningen van RMC. De landelijke cijfers slaan op het voortijdig schoolverlaten van jongeren van 12 tot 23 jaar. De regionale cijfers hebben alleen betrekking op de jongeren van 18 tot 23 jaar. Het tweede verschil is dat de landelijke cijfers over het schooljaar 2017-2018 gaan, en de regionale resultaten over het schooljaar 2018-2019. Deze cijfers zijn onderling dus niet te vergelijken.

3.1 Landelijke vsv-cijfers 2017-2018

Jaarlijks wordt het aantal vsv'ers van 12 tot 23 jaar op één peilmoment bepaald. De landelijke vsv-cijfers hebben betrekking op jongeren die op 1 oktober 2017 onderwijs volgden, maar een jaar later, dus op 1 oktober 2018, niet meer stonden ingeschreven, zonder in de tussentijd een startkwalificatie te hebben behaald.

In tabel 6 worden de percentages vsv'ers weergegeven ten opzichte van het totaal aantal ingeschreven leerlingen. Ter vergelijking is ook de landelijke trend weergegeven. De regio Achterhoek kent al jaren een laag aantal vsv'ers. Wel is er de laatste jaren zowel landelijk als in de regio Achterhoek een lichte stijging te zien. Deze stijging komt met name voort uit het mbo.

Het is moeilijk die stijging te duiden omdat het, uitgesplitst naar onderwijsinstelling of opleiding, slechts om kleine absolute aantallen gaat. Door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) worden verschillende verklaringen genoemd voor de stijging van vsv. Allereerst de aantrekkende arbeidsmarkt, waardoor jongeren gemakkelijker een baan kunnen vinden, bijvoorbeeld na een stage. Dit wordt ook wel 'groenpluk' genoemd. Daarnaast is er mogelijk sprake van toegenomen psychische problematiek onder jongeren en van een hogere instroom van deze jongeren in het mbo.

Tabel 6 Aantallen en percentages (t.o.v. het totaal aantal ingeschreven leerlingen) nieuwe vsv'ers naar soort onderwijs

	vo				mbo				TOTAAL			
	landelijk		RMC Achterhoek		landelijk		RMC Achterhoek		landelijk		RMC Achterhoek	
	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%	N	%
2015/2016	4.259	0,45%	50	0,27%	17.943	4,65%	242	2,89%	22.953	1,72%	292	1,08%
2016/2017	4.389	0,46%	72	0,38%	18.574	4,71%	296	3,46%	23.744	1,75%	368	1,34%
2017/2018	4.796	0,51%	59	0,32%	19.980	5,03%	346	3,96%	25.574	1,89%	405	1,50%

Grafiek 5 Percentages (t.o.v. het totaal aantal ingeschreven leerlingen) nieuwe vsv'ers naar soort onderwijs

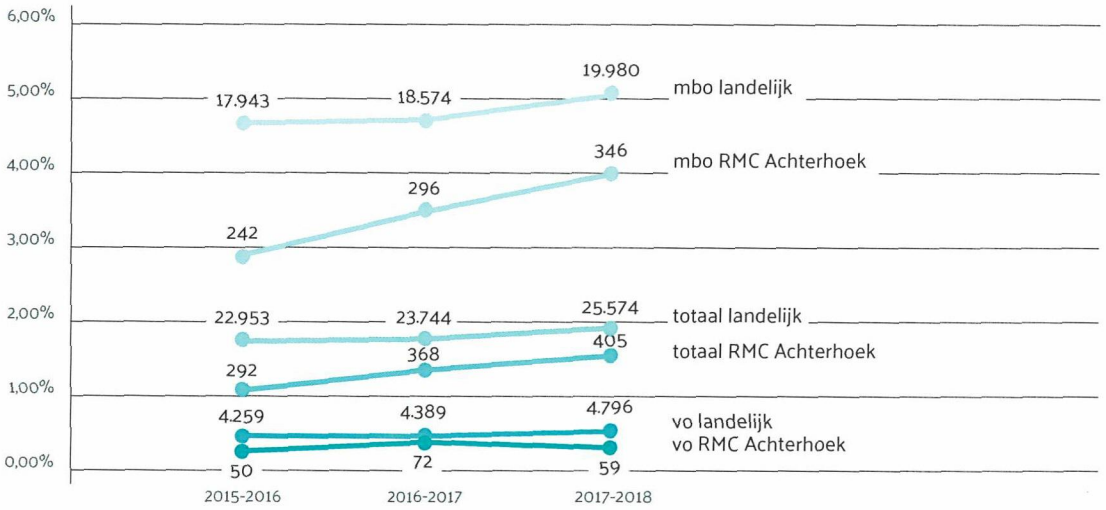

3.2 Regionale vsv-cijfers 2018-2019

Gedurende het schooljaar registreert RMC alle uitschrijvingen van jongeren van 18 tot 23 jaar zonder startkwalificatie. Dat waren er in het afgelopen schooljaar 1.090. Een RMC-consulent start na elke melding een onderzoek en bepaalt wat voor soort begeleiding gewenst is. In schooljaar 2018-2019 zijn op die manier 998 meldingen afgehandeld, de rest is nog in traject. De resultaten van de inspanningen van de consulenten in het schooljaar 2018-2019 zijn weergegeven in tabel 7.

Tabel 7 Resultaten van afgesloten vsv-werkprocessen (01-08-2018 tot 01-08-2019).

	Aalten	Berkelland	Bronckhorst	Doesburg	Doetinchem	Montferland	Oost Gelre	Oude IJsselstreek	Winterswijk	Vsv-melding vóór 01-08-2018[4]	TOTAAL	TOTAAL %[5]
School	23	23	28	10	74	34	24	35	29	21	**301**	30%
Startkwalificatie behaald	1	4	1		3	3	2	1	2		**17**	2%
Wacht op inschrijving[6]	1	10	5	2	10	8			5	3	**44**	4%
School buitenland/ Particuliere opleiding	3	3	3	2	1	2	2	1	2		**19**	2%
Werk	21	32	21	9	63	17	27	36	31	33	**290**	29%
Werk + Interne opleiding				1		2	2				**5**	1%
Participatiewet	3	16	15	9	25	12	11	14	14	6	**125**	13%
Wajong	4	3	11		8	5	4		5		**40**	4%
Hoogst haalbare	1	2	2		6			6	1	2	**20**	2%
Niet bereikbaar/ geen ondersteuningsbehoefte	1	1	1		6		2	2	3	11	**27**	3%
Dagbesteding		2	1		1	1					**5**	1%
Schoolvervangend traject		2				2			2	1	**7**	1%
Detentie							3	1			**4**	0%
Tijdelijke opname/ hulpverlening	1	4	1	1	14	2	2	4	1	5	**35**	4%
Verhuisd/ 23 jaar of ouder		2	2	1	11	3	5	3	7	3	**37**	4%
Onterechte melding		6	1		1	2	2		2		**14**	1%
Overige (Onderzoek GBA/BRP en Traject WZI en Nazorg 18+)		1				3			1	3	**8**	1%
TOTAAL	**59**	**111**	**92**	**35**	**223**	**96**	**86**	**103**	**105**	**88**	**998**	**100%**

4. Dit betreft vsv'ers die vóór 01-08-2018 vsv'er zijn geworden, maar van wie het werkproces gedurende schooljaar 2018-2019 is afgerond.
5. Door het afronden van percentages telt het totaal niet op tot precies 100%.
6. Peildatum is 17-09-2019. Dit is het begin van het schooljaar, waardoor nog niet alle inschrijvingen door onderwijsinstellingen verwerkt zijn. DUO hanteert 1 oktober als bekostigingsdatum voor het onderwijs, waardoor de inschrijvingen vóór deze datum vaak nog niet volledig verwerkt zijn door onderwijsinstellingen. Dit leidt tot een relatief hoog aantal jongeren in de categorie 'Wacht op inschrijving'. Deze worden nauwgezet gemonitord door onze consulenten.

3.3 Verzuim 18+

Voor jongeren vanaf 18 jaar is LerenWerkt sinds schooljaar 2015-2016 gestart met de verzuimaanpak 'We missen je'. Omdat ruim 90 procent van de vsv'ers ouder is dan 18 jaar, is deze aanpak voor de periode 2017-2020 opgenomen in het regionale vsv-programma. LerenWerkt monitort het verzuim van deze groep nauwgezet en onderneemt zo snel mogelijk actie om het verzuim te verminderen en uitval te voorkomen. Daarbij stemt LerenWerkt de werkwijze af op die van de mbo-instelling waar de jongeren in kwestie staat ingeschreven, zodat alle jongeren op dezelfde school gelijk worden behandeld.

In het verslagjaar zijn 865 meldingen van verzuim door jongeren van 18 jaar of ouder bij RMC binnengekomen. Daarvan hadden 347 als toevoeging 'Actie gewenst'. LerenWerkt neemt vrijwel altijd - ook als er sprake is van 'Geen actie gewenst' - contact op met de school om in overleg te bepalen wat er moet gebeuren.

Dat contact kan variëren van een brief, telefoongesprek of huisbezoek tot een gesprek met de studie-loopbaanbegeleider en de RMC-consulent op school. De ervaring leert dat vroegtijdig overgaan tot actie het meest effectief is.

3.4 Oud-vsv'ers

In voorgaande jaren richtte LerenWerkt zich hoofdzakelijk op oud-vsv'ers (18-23 jaar, zonder startkwalificatie of schoolinschrijving) zonder werk of zinvolle dagbesteding. Sinds februari 2019 is daar een groep bijgekomen: oud-vsv' ers die wél werk hebben, maar te weinig verdienen of wisselende inkomsten hebben, en die geen begeleiding of ondersteunen krijgen van andere instanties.

LerenWerkt monitort de situatie van deze jongeren totdat zij 23 jaar zijn continu. Zo hebben consulenten van LerenWerkt tussen februari en juli 2019 de arbeidsmarktsituatie van bijna 400 jongeren in beeld gebracht. De consulent neemt per brief, via WhatsApp of e-mail contact op. Als er geen respons is, volgt een huisbezoek. Dat doen ze nadat ze zich op basis van beschikbare dossiers een beeld hebben gevormd van de situatie van elke jongere in kwestie. Als niemand thuis is, gaat er een flyer in de bus met de boodschap: 'We hebben je gemist' en het verzoek alsnog contact op te nemen.

Sinds de start van het traject zijn er ruim 90 huisbezoeken afgelegd. Hoewel de jongere niet altijd thuis wordt aangetroffen, komt er vaak wel meer duidelijkheid over de situatie van de jongere, bijvoorbeeld omdat een familielid open doet. Zo blijkt dat ruim de helft van de jongeren waarbij een huisbezoek is afgelegd een (bij)baan(tje) heeft en een kwart is weer een opleiding gaan volgen. Sommige jongeren geven aan behoefte te hebben aan ondersteuning, anderen laten juist weten geen ondersteuning te willen.

“Naar school? Ik wil niets liever dan werken!”

Tommy Roosendaal (l) en Willem Barth (r)

Willem Barth (20) heeft het druk. Hij werkt in het bedrijf van zijn vader en runt daarnaast zijn eigen autobedrijf. Apetrots is hij dat hij dit heeft bereikt, want het is zeker niet vanzelf gegaan. School is niks voor Willem, niet omdat hij lui is, maar omdat werken zijn lust en zijn leven is. Met begeleiding van Workmate Company heeft hij tot zijn eigen verbazing toch een niveau 1 diploma gehaald. Willem vertelt hoe zijn (school)loopbaan tot nu toe is verlopen.

"Sinds januari 2019 heb ik een eigen autobedrijf in Zelhem. Ik verkoop auto's en ik bied onderhoudsservice. Ik werk op afspraak, omdat ik daarnaast op het bedrijf van mijn vader werk. Alleen op zaterdag ben ik altijd op mijn eigen zaak. Ik ben er reuzetrots op en ik vind het superfijn dat mensen mij dit allemaal gunnen."

Geen boekenwurm

"Als klein jochie ging ik heel vaak met mijn vader mee naar zijn metaalrecyclingbedrijf. Ik heb het altijd fantastisch gevonden om daar te zijn en te werken. Al heel vroeg wist ik: hier wil ik mijn loopbaan beginnen en eindigen. Maar ik moest natuurlijk eerst naar school. Ik deed vmbo-basis op het Metzo College in Doetinchem. Een boekenwurm ben ik nooit geweest en ik had helemaal niks met school. Ik wilde werken. Dus ook toen ik op school zat, werkte ik zoveel mogelijk bij mijn vader. Op een gegeven moment – ik was 16 – had ik voor mijn gevoel wel genoeg geleerd. De school had mij niet veel te bieden, want het vak van mijn vader leer je niet op school. Maar omdat ik nog leerplichtig was, zat stoppen met school er niet in. Mijn vader en ik hebben daarom aan de school gevraagd of ik niet een soort leerwerktraject kon doen, waarbij ik in het bedrijf van mijn vader kon werken. Nou, dat kon niet op het vmbo. Toen heb ik besloten om toch helemaal met school te stoppen en ben ik fulltime bij mijn vader gaan werken."

Naar de rechtbank

"Dat ging prima, totdat leerplicht bij ons aanklopte. Daar heb ik een paar gesprekken gehad, maar ik zag het echt niet zitten om weer naar school te gaan. Toen kreeg ik een proces-verbaal en moest ik naar de rechtbank. De rechter had er op zich wel begrip voor dat ik graag wilde werken, maar zijn uitspraak was: de wet is de wet, dus je moet tot je 18e jaar naar school. Er zat dus niks anders op dan op zoek te gaan naar een school. De insteek was om een school te vinden waar ik een leerwerktraject kon volgen, zodat ik ook bij mijn vader kon blijven werken. Dat was nog een hele klus, maar via Camiel Steverink, een begeleider van mijn oude school, kwam ik terecht bij Workmate Company."

Diploma

"Daar kreeg ik begeleiding van Tommy Roosendaal en die heeft voor mij geregeld dat ik een leerwerktraject kon doen: ik liep stage bij mijn vader en ik kreeg bij Workmate theorie van een docent van het Graafschap College die op mijn werkplek kwam. Zo kon ik én doorleren bij mijn vader én leren op school. En het mooie is dat ik op die manier ook nog een niveau 1-diploma heb gehaald. Ik had echt nooit gedacht dat ik dat diploma ooit zou halen. Niet omdat ik dacht dat ik dat niet kon, maar simpelweg omdat ik het niet wilde, want ik wil nu eenmaal niets liever dan werken. Maar Tommy heeft mij elke keer weer weten te motiveren om door te leren en nu ben ik toch blij met dat diploma. Ik heb het niet nodig voor wat ik nu doe, maar je weet nooit wat er in de toekomst gebeurt."

Niet lui

"Toen ik 18 werd, ben ik meteen gestopt met school. Ik heb mijn vrachtwagenrijbewijs gehaald en ben fulltime bij mijn vader gaan werken. Op een gegeven moment kreeg ik de kans om een autobedrijf te starten en dat heb ik gedaan. Helemaal zelfstandig, zonder hulp. Ik heb altijd al een fascinatie gehad voor auto's.

Er zijn verschillende mensen die mij hebben gestimuleerd en gesteund om dit te bereiken, maar wat mij het meest heeft geholpen is dat ik van jongs af aan heb geleerd dat je nergens komt als je lui bent. En ook dat niks onmogelijk is, maar dat je er wél hard voor moet werken. Nou, dat heb ik gedaan en daar heb ik een mooi autobedrijf aan overgehouden."

3.5 Accountmanagers

Sinds mei 2019 heeft LerenWerkt twee Accountmanagers Jongeren aangesteld die jongeren extra begeleiding en ondersteuning bieden. Dat doen ze vanuit het WerkgeversServicepunt Achterhoek (WSPA). De focus ligt zowel op duurzame uitstroom naar werk of een leerwerkplek als op het versterken van de financiële positie van werkende jongeren die te weinig verdienen om rond te komen. Tussen mei en september 2019 hebben de accountmanagers 42 casussen in behandeling genomen. Hiervan hebben ze aan 29 jongeren informatie, advies en ondersteuning kunnen bieden. In zeven gevallen hebben ze een plaatsing kunnen realiseren: vijf maal op een werkplek en twee maal op een BBL-opleiding met werkplek.

Daarnaast benutten de accountmanagers de contacten met werkgevers, uitzendbureaus en regionale partijen om de mogelijkheden te bespreken voor scholingstrajecten en duurzame uitstromingsmogelijkheden naar werk voor de vsv'ers tot 23 jaar en een bredere groep jongeren die minder zelfredzaam is om een positie op de arbeidsmarkt te verwerven.

3.6 Voorlichting

Lerenwerkt heeft afgelopen schooljaar meer aandacht gehad voor preventie door het geven van voorlichting. Een voorbeeld hiervan is de interactieve presentatie op het Graafschap College in Doetinchem, waarbij samen is gewerkt met de afdeling Bureau voor Financiële Ondersteuning (BvFO). Onder de noemer 'Hoe ziet jouw toekomst eruit?' is ingegaan op thema's als school, het maken van een (verkeerde) opleidingskeuze en het grote belang van het behalen van een startkwalificatie.

3.7 Jongeren in een kwetsbare positie

Vanuit het Ministerie van OCW hebben gemeenten sinds 1 januari 2017 de taak om jongeren in een kwetsbare positie te volgen. Doel daarvan is om (maatschappelijke) uitval te beperken en voor een passende begeleiding te zorgen. Deze taak is bij de RMC-regio's belegd en sinds 1 januari 2019 ook wettelijk verankerd. RMC Achterhoek maakt voor het monitoren van kwetsbare jongeren gebruik van de standaard die door brancheorganisatie Ingrado is ontwikkeld. Het Ministerie van OCW hanteert de volgende definitie:

> 'Jongeren in een kwetsbare positie zijn jongeren die op 1 oktober van een jaar (t) schoolgaand zijn en onderwijs volgen in het vmbo-bb, pro, vso, mbo1 en op 1 oktober van het volgende jaar (t+1) zitten in mbo1, mbo2 of het onderwijs hebben verlaten. Deze jongeren zitten in de leeftijdsgroep 16 tot 23 jaar, waarbij de peildatum 1 oktober van (t+1) is.[7]

Jongeren in een kwetsbare positie vormen een dynamische groep, waarvan de samenstelling en omvang steeds verandert. LerenWerkt vraagt daarom maandelijks informatie op met betrekking tot hun school, werk en uitkeringen. Zo kan goed invulling gegeven worden aan de wettelijke taak om deze jongeren te monitoren.

7. Programma van Levering Startset jongeren in een kwetsbare positie, versienummer 1.7, datum: 20-11-2018.

Het blijft in de regio Achterhoek niet bij het louter monitoren van deze groep. In de regio is in het 'Actieplan Achterhoekse jongeren naar school, werk of zinvolle dagbesteding' de ambitie uitgesproken dat letterlijk iedere jongere participeert. Wanneer dat niet het geval is, wordt de jongere in kwestie besproken in het casusoverleg van de betreffende gemeente. Dat is een lokaal uitvoerend overleg waarbij diverse partijen betrokken zijn: buurtcoaches, consulenten uit het sociale team, de Sociale Dienst en uiteraard een consulent van LerenWerkt.

Op de hoogte blijven van leerplicht & RMC in de Achterhoek?

Schrijf u in voor onze nieuwsbrief op www.lerenwerkt.nu!

Colofon

Productie: Rosenmullers Communicatie & Organisatie | Redactie: Tekstbureau Elise Schouten
Vormgeving: BUREAUBAS | Druk: Drukproef | Fotografie: Wilbert van Woensel en Carlo Stevering (foto p26)

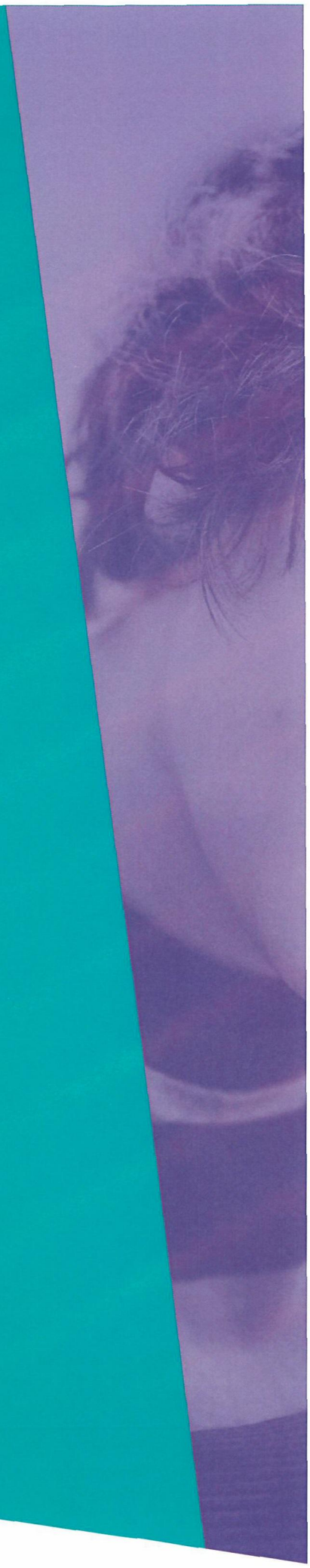

LEREN WERKT

Leerplicht + RMC Achterhoek

www.lerenwerkt.nu | info@lerenwerkt.nu